

TURY GERGELY

Bálint György
kertészmérnök

„Négyéves koromban kézen fogott az apám, kivitt a szántóföldre, és taníttatott a mezőgazdaságnál tágabb értelmű dolgokra. Még mindig rá gondolok, ha valami dilemmám van, hogy ő vajon hogyan oldaná meg” – mondja az ország 98 éves Bálint gazdája. Gazdálkodói hagyományokkal rendelkező középbirtokos zsidó családban, Gyöngyösön született. „Apám örült, hogy jóval idősebb nővérem után fia is lett, aki továbbviheti a gazdaságot.” A Magyar Királyi Kertészeti Akadémiát 1941-ben végezte el. Aztán behívták munkaszolgálatra, és koncentrációs táborba került. Családjából csak az egyik nővére és ő élte túl a holokausztot. Átvette a családi birtok vezetését, ahonnan „feleségemmel és két éves fiammal két kofferrel kellett elmenekülnünk 1948-ban, miután elvették a földünket”. Egy év múlva mezőgazdasági mérnökként újabb diplomát szerzett. Dolgozott minisztériumban és kutatóintézetben, volt főagronómus és főkertész állami gazdaságoknál, 1969-től agrárfolyóiratokat szerkesztett. A Kertészet és Szőlészet 90 ezer példányban jelent meg, amikor nyugdíjba vonulásakor átadta az utódjának. Kertészeti tanácsokat nyújtó Bálint gazdaként 1981-től lett „médiaszár”. 1994-től az SZDSZ országgyűlési képviselője volt. A Budapest Rotary Club, valamint az Európai Tudományos és Művészeti Akadémia tagja, elnöke az újságíró-szövetségben az Aranytollasok Társaságának. Harmadik feleségével, a könyveit egykor szerkesztő Récsy Antóniával Sashalmon él. Dolgozószobája egyik falát a kitüntetései borítják. Tavaly Prima Primissima és Hazám díjat is kapott. Házuk kertjében nagyfejú hóvirágok nyílnak. „Újításként magasságot telepítettem; egész nyáron ellátott minket friss zöldséggel, és idén termőre fordulnak a karcsú orsó formájúra nevelt fáim.”

■ **Hogyan jutott eszébe Gárdonyi Géza A lámpás című regénye, amikor a Prima Primissa díj átadóján célul jelölte, hogy sokan legyenek a munkát szerető emberek a társadalomban?**

A kiváló regényíró sokra értékelte a falusi tanítók munkáját, „kis lámpásoknak” nevezte őket. Hasonló kicsi lámpás szeretnék lenni. Gyerekkorom óta leginkább ez a mondás fejezi ki a világszemléletemet: „Ne múljék el nap munka nélkül.” Még ma is, amikor este leteszem a fejemet a párnára, végig gondolom a napomat. Ritkán fordul elő, de rossz érzés, ha az derül ki, hogy aznap nem jutottam semmire. Meggyőződésem, hogy a munka életben tartja az embert.

■ **Segíthetett a holokauszt túlélésében, hogy gyerekkorától szoros kapcsolatban volt a természettel?**

Nem szoktam felidézni azokat az időket. De ez kivételes kérdés. A munkaszázadunk első állomás-helye az erdélyi Berecken volt. Amikor két nap vonatozás után megérkeztem, így szólt az ügyeletes altiszt: „Ott van a szomszéd szobában ötven zsák zab, rakja rendbe őket!” Fél óra alatt megvoltam vele. Nem gondolták, hogy ez a nyápic, diplomás zsidó képes lesz erre. Két évig tankcsapdákat ástunk. Mivel a többieknél jobban bántam a csákánnyal, néha tudtam másnak is segíteni, hogy elkerülje a büntetést. Amikor híre ment, hogy értek a gazdálkodáshoz, elhívtak fát metszeni a környéken, és fizetségként kaptam egy-egy tányér meleg levest, ami akkor életmentő volt.

■ **Hogyan élte meg, hogy a szocializmusban elvették a szívéhez nőtt családi birtokot?**

Nem éreztem nagyon nagy tragédiának. Régi magyar mondás, hogy a megosztott bánat könnyebb bánat. Akkoriban akivel csak találkoztam, vagy a hozzátartozóját veszítette el a háborúban, vagy elvették a házát, a gyárát. Nehéz időszak volt, amikor Pestre jöttünk albérletbe, de sok régi osztálytársam, barátom, ismerősöm jelentős beosztásban dolgozott, és mindig megpróbáltak valahol elhelyezni engem. Három év alatt hat munkahelyet használtam el. Amikor új vezetés jött, megnézték az aktámat, és mint kulakot, azonnal kitétek.

■ **Ki nevezte el Bálint gazdának?**

Amikor frissnyugdíjasként az Ablak című műsor stúdiójában bemutatkoztam, és elmondtam, milyen tanácsokat próbálok majd adni, az egyik fiatal kolléganő fölkiáltott: „Maga lesz a Bálint gazda!” Még a KB agitprop osztályának rettegett vezetőjével, Lakatos Ernővel is jóváhagyatták, mert a Szabad Európa Rádióban szintén ezen a néven adott kertészeti tanácsokat az 1975-ben elhunyt Czupy Bálint, aki nagy ellenzője volt a szocialista mezőgazdaságnak. Én megtiszteltetésnek vettem ezt a címet, mert a falumban régen és a világon mindenhol a tapasztalt, megbecsült embereket szokták gazdának hívni.

■ **Felbátorodott a bálintgazdaságtól, hogy elszegődött politikusnak?**

Érdeklődtem a közélet iránt, de az elveim inkább filozófiaiak, semmint politikaiak voltak. A humanizmust és a demokráciát tartom az egyén és a társadalom életében a legfontosabbnak. A rendszerváltás után több párt hívott a soraiba. Nemet mondtam, amíg az SZDSZ meg nem keresett. Azt hiszem, tisztességgel elláttam a képviselői munkámat. A ciklus közepén a pártelnök mind egyikünkkel elbeszélgetett. Mondtam, azért jöttem ide, hogy a mezőgazdaság ügyeiben próbáljak segíteni, de erre nincs módom. Kuncze Gábor, akivel azóta is jó viszonyban vagyok, magyarázta, hogy ez a kis párt csak a legfontosabb ügyekkel tud foglalkozni. Én úgy éreztem, nincs ezek között a mezőgazdaság. Kitöltöttem a ciklust, de többet nem jelöltettem magam.

■ **Milyen értelemben lógott ki a politikusok közül?**

Nem tudok nagy kompromisszumokat tenni. SZDSZ-esként is folyton nyaggattam a párt vezetőit, hogy vidékre kell menni, hiszen a magyar lakosság hatvan százaléka ott él. Kétségbeesetten látom, ha vidéken járok, hogy a volt háztáji gazdaságok nem léteznek, a sertésóiban nincsen disznó, és a tehénistállóban autó áll. Az állatorvos páciensei kutyák, macskák, papagájok. Az ötszobás házakban csak a konyhát fűtik, és két öreg ül a sparhelt mellett. Az elhanyagolt vidék idegen a mai politikusok előtt, a fideszesek ismerik a legkevésbé.

■ **Visszafordítható a vidék hanyatlása, elnéptelenedése?**

Óriási hiba volt olyan körülményeket teremteni, hogy az orvosok, a pedagógusok, az agrárszakemberek, a mérnökök elmenjenek innét. De még a nem jól kereső foglalkozásúak is, mert inkább tányért mosogatnak külföldön. Nem lett volna szabad a társadalom gondolatmenetébe beszivároztatni, hogy ez határokkal szigorúan körülvett ország, amely csak a saját életét, identitását fogadja el. Nem lehet elszigetelni ma már egyetlen országot sem.

■ **Rendkívül sok követője van a Facebookon. Maga kezeli az oldalát?**

Az unokám tölti fel rá a tőlem kapott anyagokat.

■ **Eldöntötte, mire szánja a tavalyi díjak összegét?**

Egy részét már átutaltam az Oltalom Karitatív Egyesületnek. Felújítatom a kistarcsai kórház rózsakertjét, és alapítványt létesítek a Szent István Egyetem Kertészettudományi Karán a legjobb eredményt elérő hallgatóknak. Az unokám is ott szerezte a diplomáját, ahol én 77 évvel ezelőtt. A fiam dékán és tanszékvezető is volt a Villányi úton. Már a hétéves dedunokámat se tudom beugratni a kérdéssel: tud-e úgy gombát szedni, hogy a gyökere bent maradjon? Elkerekedett szemmel hitetlenkedik: „Gyuri nagy, te nem tudod, hogy a gombának nincs gyökere?” ■ **MÁTRAHÁZI SZUSZA**